

SPÖLUR – og hvað svo?

Gísli Gíslason
fyrirverandi formaður Spalar ehf.

Inngangur

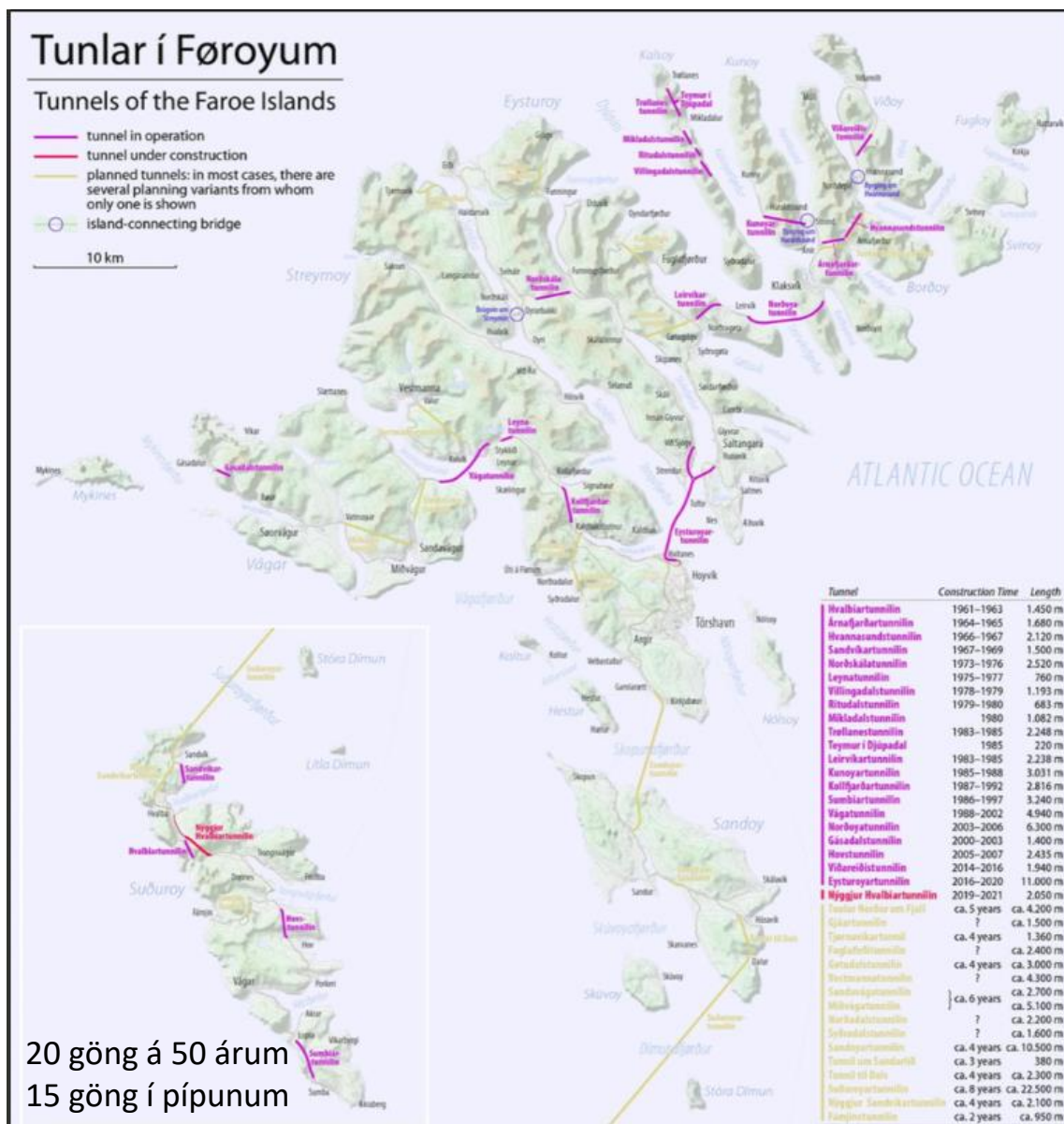
- **Innviðaverkefni:** Tíminn hefur hlaupið hraðar en góður vilji.
- Samfélagslegar – pólitískar – stjórnsýslulegar ástæður?
- Hvalfjarðargöng – Vaðlaheiðagöng – Hornafjarðarfljót
- 1989: Nefnd
- 1990: Opnað á möguleika á veggjöldum í vegalögum – betrubætt ákvæði í tímans rás.
- 1995: Þátttaka lífeyrissjóðanna

Margt breytt frá upphafsdögum Spalar

- Breytt regluverk varðandi sérleyfi (EES) – lög um opinber innkaup
- Umhverfismat (EES)
- Skipulagsmál – tímafrekari
- Þroskaðra fjármálakerfi – mun auðveldara að fá fjármögnun í álitleg verkefni
- Engir samfélagsmiðlar 😊

KOSTIR OG GALLAR

- Rök þeirra sem efast:
 - Dýrari framkvæmd
 - Fjármagnskostnaður hár
 - Innheimtukostnaður hár
 - Ósanngjarnt að innheimta veggjald umfram almenna tekjuöflun ríkisins.
- Rök þeirra jákvæðu:
 - Flýting mikilvægra framkvæmda stöðvar viðvarandi tap samfélagsins
 - Veggjald í afmarkaðan tíma er í heildina lægra en ágóðinn af góðri framkvæmd.

Lykilþættir sáttar um veggjöld

1. Samhljómur um að viðkomandi framkvæmd sé til að styrkja búsetuskilyrði.
2. Samhljómur um að framkvæmdin auki umferðaröryggi.
3. Að veggjaldi sé stillt í hóf.
4. Sjónarmið um að framkvæmd sé umhverfisbót með tímasparnaði, greiðari umferð og minni útblæstri.
5. Að veggjaldi sé ætlað að standa undir kostnaði og rekstri viðkomandi framkvæmdar.
6. Að gegnsæi ríki um veggjaldið og uppgreiðslu skuldbindinga.
7. Að álagning veggjalds sé tímabundin ákvörðun.

Milljónasti bíllinn í gegnum Hvalfjarðargöng

Sparnaður ríkisins tíu milljarðar af að Hvalfjarðargöng voru gerð

SAMANTEKIÐ

- ✓ **Bættar samgöngur.**
- ✓ **Hóflegt veggjald.**
- ✓ **Skýrt markmið um greiðslu stofnkostnaðar.**

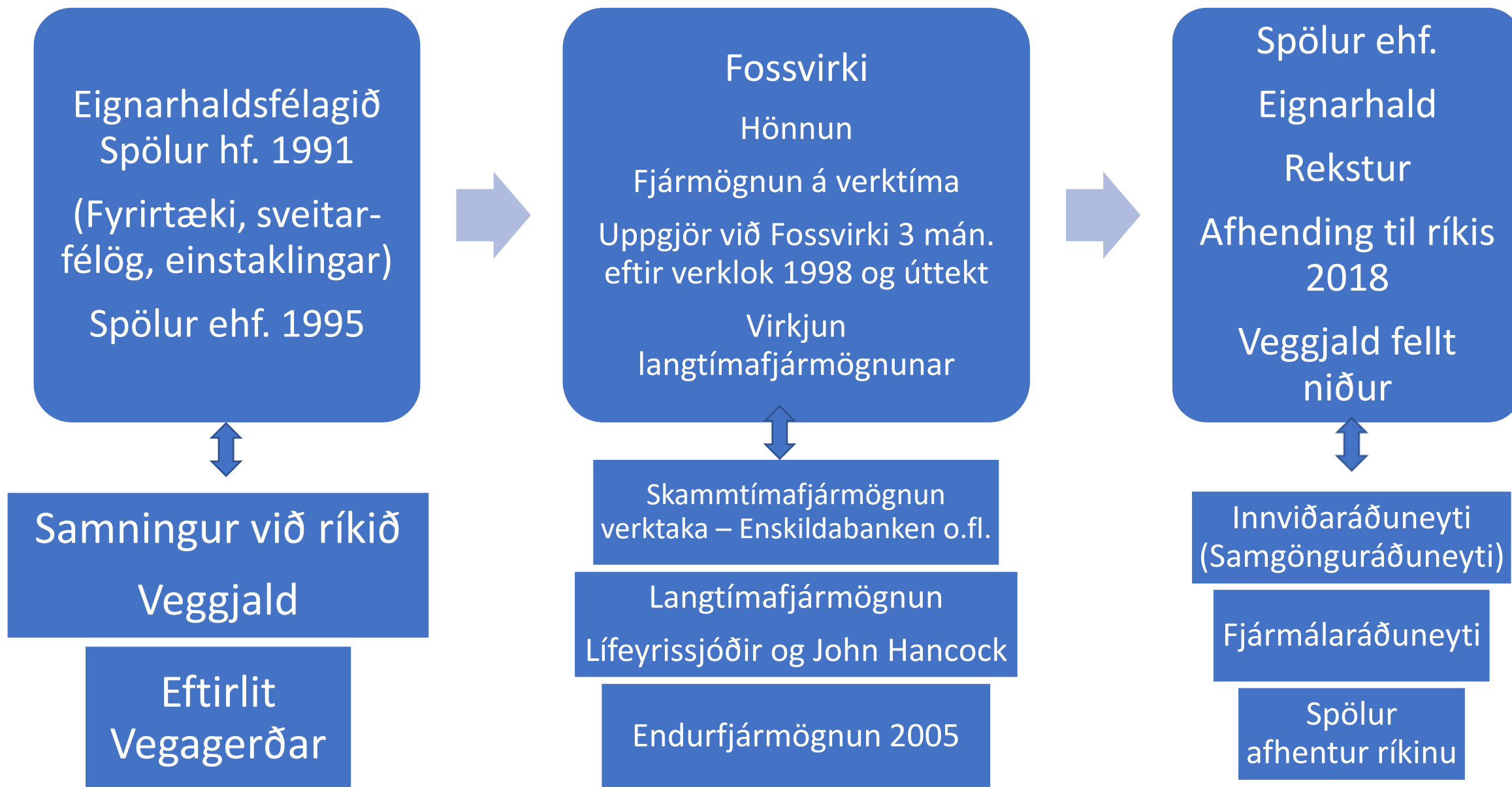
Verkefni ríkisins

- Inna eða utan ríkisreiknings:

1. Verkefni sem eru innan ríkisreiknings hafa tilhneigingu til að lúta flókinni stjórnslu m.a. ráðuneyta og stofnanna ríkisins.
2. Verkefni utan ríkisreiknings hafa augljóslega ekki bein áhrif á ríkisfjármálin.
3. Verkefni utan ríkisreiknings skerpa á skilum milli eftirlits og skilmála sem gilda um einstök verkefni.

Hvalfjarðargöng 1989 - 2018

Vaðlaheiðagöng 2003 - ?

Greið leið ehf.
2003

30 stofnendur –
sveitarfélög á
Noðurlandi og
fyrirtæki

Útboð

Eignarhald og
rekstur
Fjármögnun

Endurskipu-
lagning
langtíma-
fjármögnunar

Samningur við ríkið
Veggjald

Eftirlit Vegagerðar

Eftirlit Samgöngustofu

Breytt eignarhald:

Greið leið ehf. 66% Ríkissjóður 33%

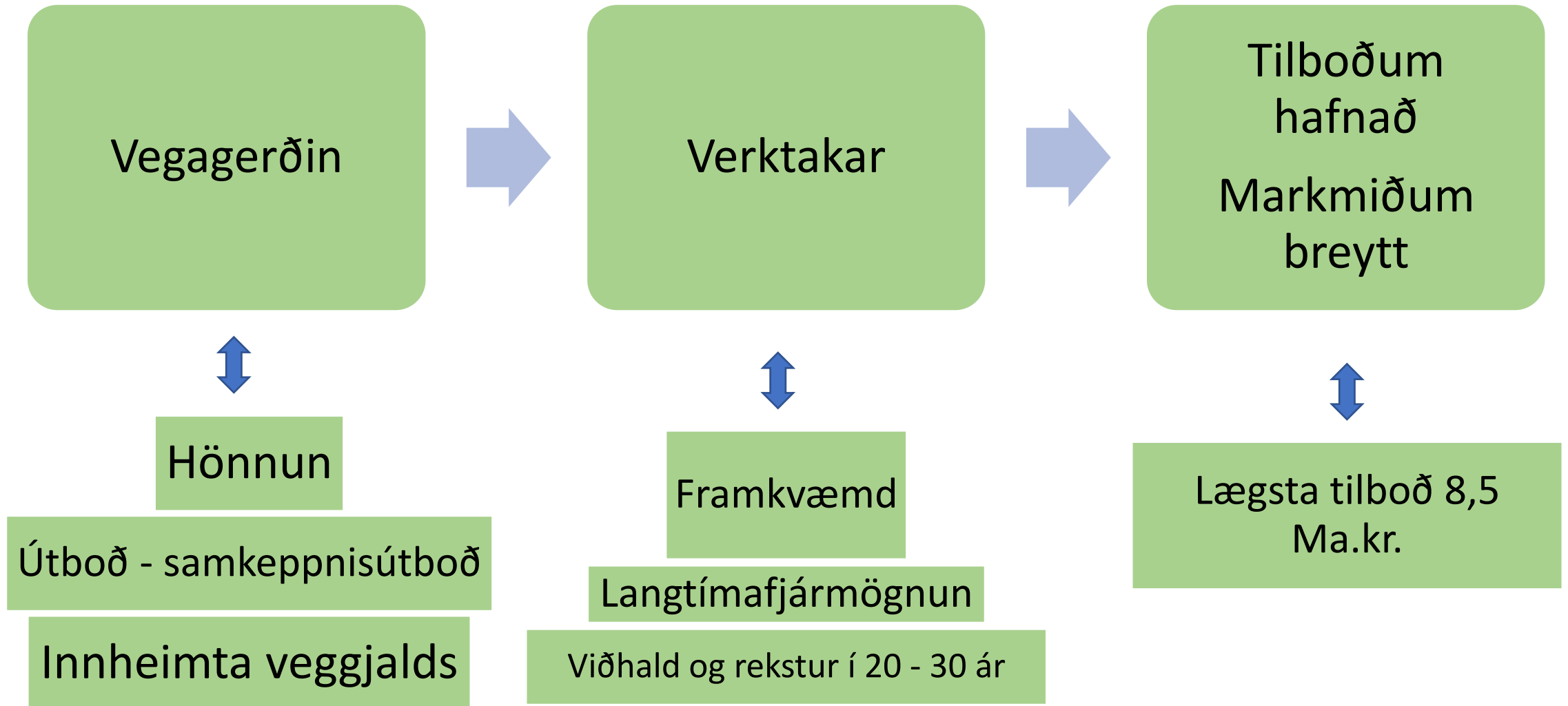
Langtímafjármögnun:

Ríkissjóður

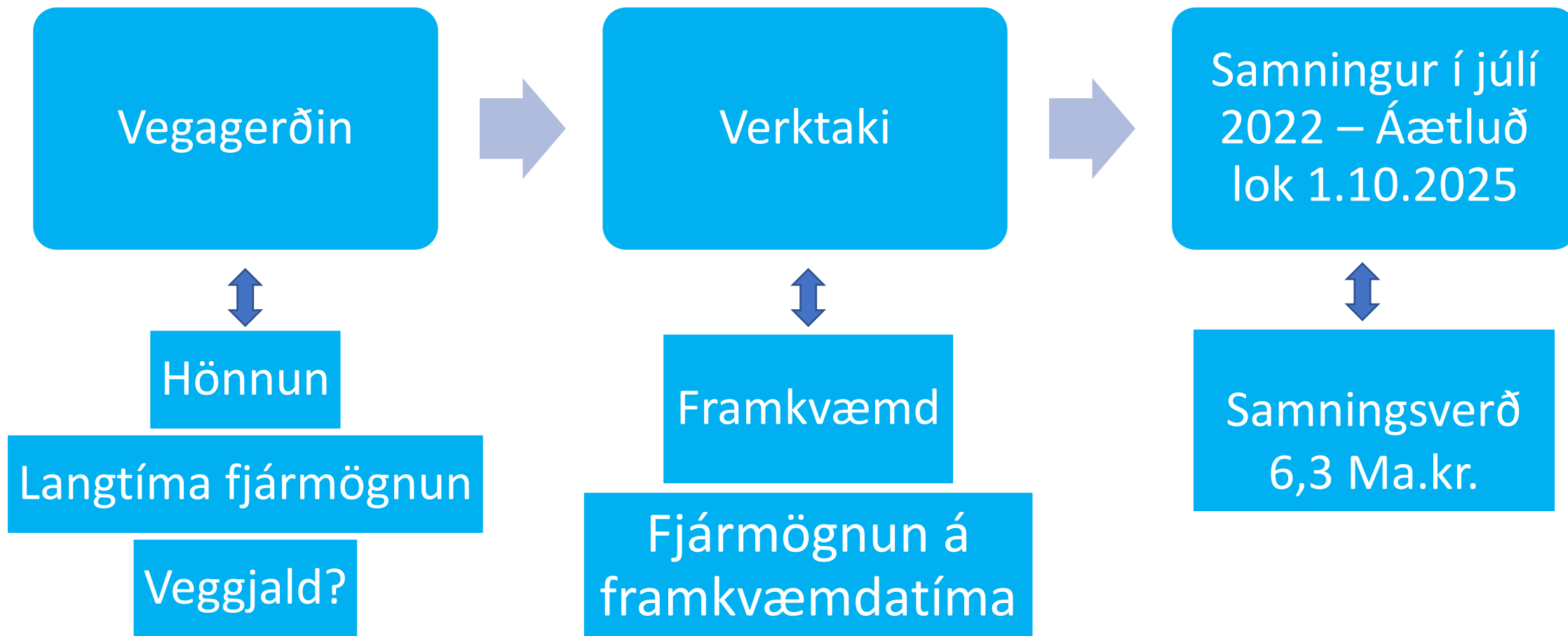
Ríkissjóður

Skuldum breytt í hlutafé

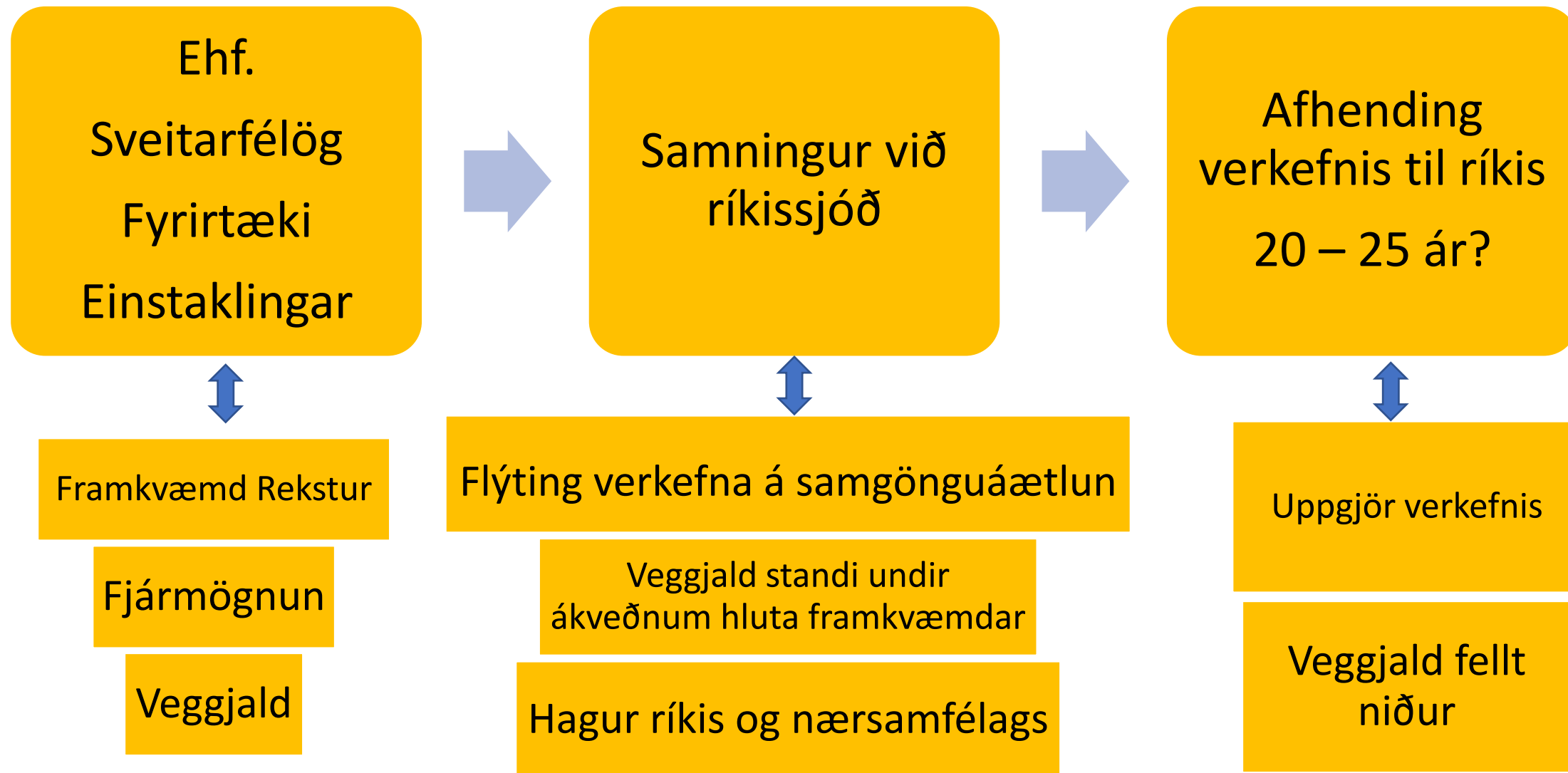
Hornafjarðarfljót 2021 – upphafleg aðferðafræði

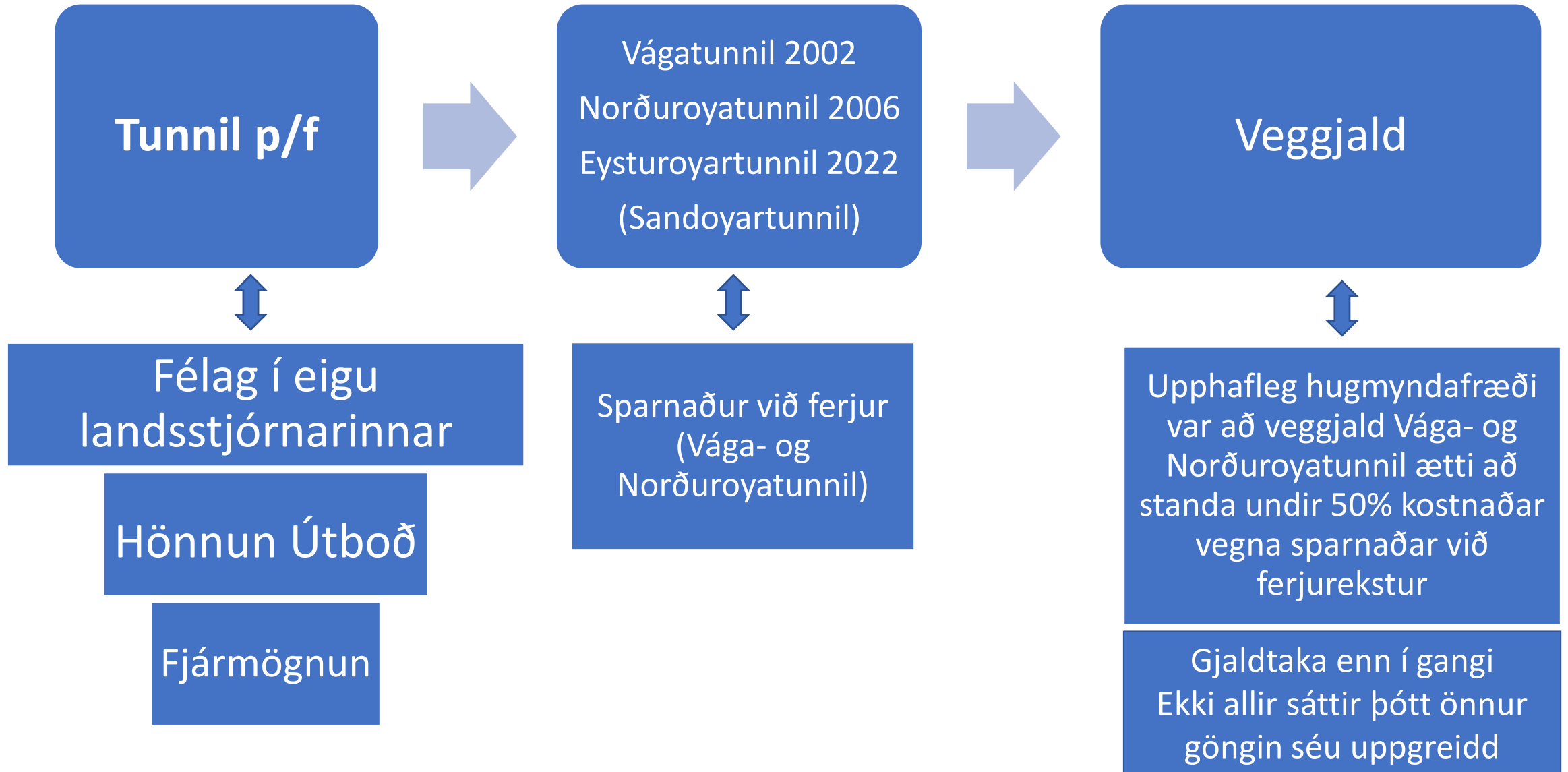
Hornafjarðarfljót 2022 – aðferðarfræði 2

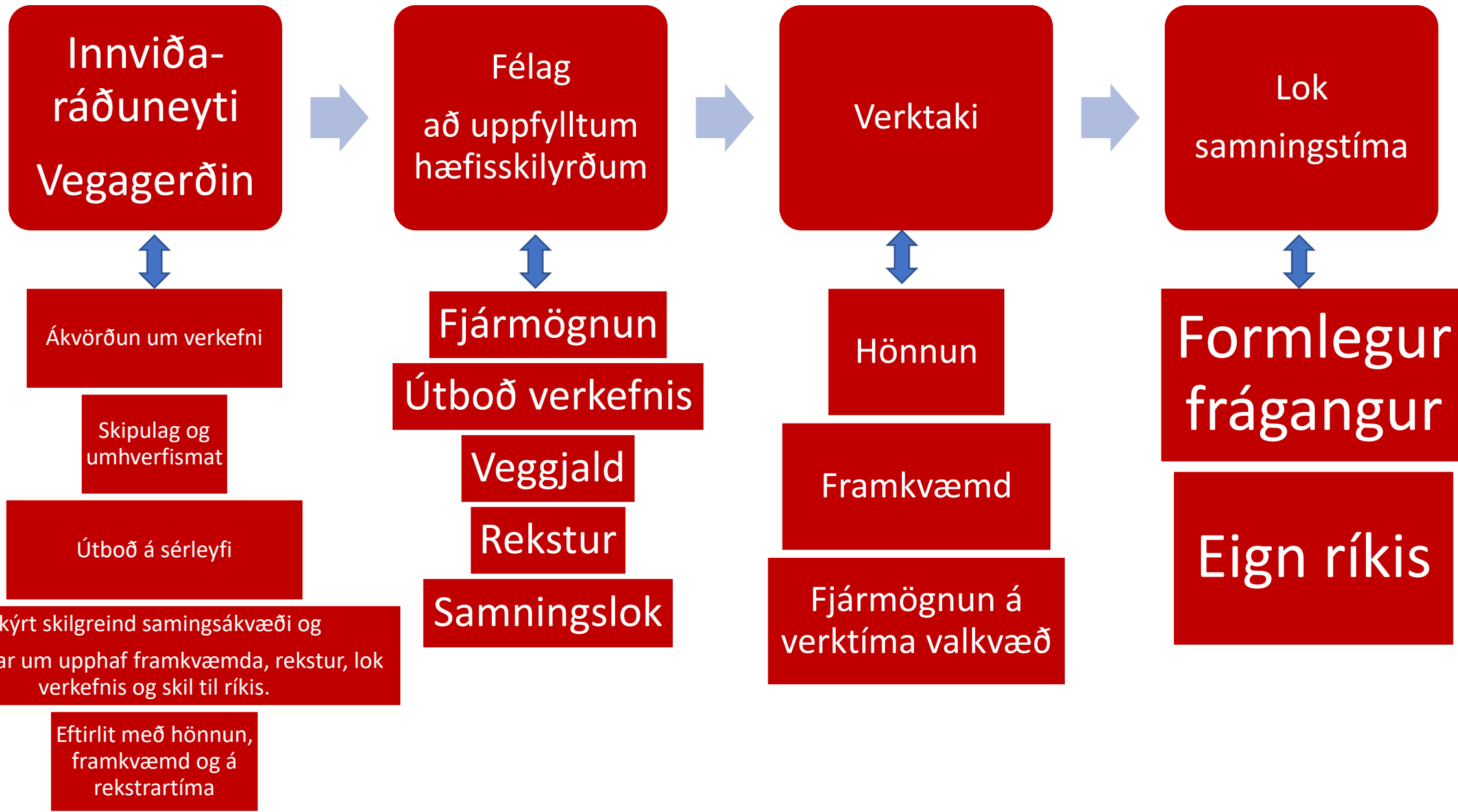
Samfélagsvegir?

Færeyska leiðin 1999

Er þessi leið fær?

Niðurlag

- Hagur allra að flýta brýnum innviðaverkefnum
- Drifkraftur sem teygir sig víða
- Hugmyndafræði um hvernig standa skuli að málum
- Skýrir skilmálar
- Sameiginleg vegferð ríkis og lífeyrissjóða
- Hagur þjóðarinnar

TAKK FYRIR

